C/2026/3687

5.8.2026

P10_TA(2026)0008

Anmodning om en udtalelse fra Domstolen om foreneligheden med traktaterne af den foreslåede partnerskabsaftale og den foreslåede interimsaftale om handel mellem EU og MERCOSUR

Europa-Parlamentets beslutning af 21. januar 2026 om indhentning af Domstolens udtalelse om foreneligheden med traktaterne af den påtænkte partnerskabsaftale mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater på den ene side og Det Sydamerikanske Fællesmarked, Den Argentinske Republik, Den Føderative Republik Brasilien, Republikken Paraguay og Den Østlige Republik Uruguay på den anden side og den påtænkte interimsaftale om handel mellem Den Europæiske Union på den ene side og Det Sydamerikanske Fællesmarked, Den Argentinske Republik, Den Føderative Republik Brasilien, Republikken Paraguay og Den Østlige Republik Uruguay på den anden side (2026/2560(RSP))

(C/2026/3687)

Europa-Parlamentet,

— der henviser til den påtænkte partnerskabsaftale mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater på den ene side og Det Sydamerikanske Fællesmarked, Den Argentinske Republik, Den Føderative Republik Brasilien, Republikken Paraguay og Den Østlige Republik Uruguay på den anden side (12450/2025),

— der henviser til den påtænkte interimsaftale om handel mellem Den Europæiske Union på den ene side og Det Sydamerikanske Fællesmarked, Den Argentinske Republik, Den Føderative Republik Brasilien, Republikken Paraguay og Den Østlige Republik Uruguay på den anden side (12419/2025),

— der henviser til forslag til Rådets afgørelse om indgåelse på Den Europæiske Unions vegne af partnerskabsaftalen mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater på den ene side og Det Sydamerikanske Fællesmarked, Den Argentinske Republik, Den Føderative Republik Brasilien, Republikken Paraguay og Den Østlige Republik Uruguay på den anden side (COM(2025)0357),

— der henviser til forslag til Rådets afgørelse om indgåelse på Den Europæiske Unions vegne af interimsaftalen om handel mellem Den Europæiske Union på den ene side og Det Sydamerikanske Fællesmarked, Den Argentinske Republik, Den Føderative Republik Brasilien, Republikken Paraguay og Den Østlige Republik Uruguay på den anden side (COM(2025)0339),

— der henviser til udkast til Rådets afgørelse om indgåelse på Den Europæiske Unions vegne af partnerskabsaftalen mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater på den ene side og Det Sydamerikanske Fællesmarked, Den Argentinske Republik, Den Føderative Republik Brasilien, Republikken Paraguay og Den Østlige Republik Uruguay på den anden side (12443/2025),

— der henviser til Rådets afgørelse af 9. januar 2026 om undertegnelse og midlertidig anvendelse af interimsaftalen om handel mellem Den Europæiske Union på den ene side og Det Sydamerikanske Fællesmarked, Den Argentinske Republik, Den Føderative Republik Brasilien, Republikken Paraguay og Den Østlige Republik Uruguay på den anden side (12417/1/2025 REV 1),

— der henviser til udkast til Rådets afgørelse om indgåelse på Den Europæiske Unions vegne af interimsaftalen om handel mellem Den Europæiske Union på den ene side og Det Sydamerikanske Fællesmarked, Den Argentinske Republik, Den Føderative Republik Brasilien, Republikken Paraguay og Den Østlige Republik Uruguay på den anden side (12418/1/2025 REV 1),

— der henviser til artikel 3, stk. 5, artikel 4, stk. 3, artikel 10, stk. 3, artikel 13, stk. 2 and artikel 21 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU),

— der henviser til artikel 218 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), særlig stykke 2, 4, 5, 6, 8, 10 og 11,

— der henviser til artikel 11, 168, 169, 171 og 191 i TEUF,

— der henviser til artikel 35, 37 og 38 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (»chartret«),

— der henviser til Rådets forhandlingsdirektiver fra 1999 om aftalen mellem Den Europæiske Union og de fire stiftende medlemmer af Mercosur — Argentina, Brasilien, Paraguay og Uruguay (i det følgende benævnt »forhandlingsdirektiverne fra 1999«),

— der henviser til den principielle aftale mellem Den Europæiske Union og de fire stiftende medlemmer af Mercosur — Argentina, Brasilien, Paraguay og Uruguay — som blev forhandlet i 2019, og dens nye og reviderede kapitler samt protokollerne og bilagene hertil,

— der henviser til EU-Domstolens udtalelse 1/17 af 30. april 2019 om den samlede økonomi- og handelsaftale mellem Canada på den ene side og Den Europæiske Union og dens medlemsstater på den anden side (CETA) og EU-Domstolens udtalelse 2/15 af 16. maj 2017 om frihandelsaftalen mellem Den Europæiske Union og Republikken Singapore,

— der henviser til rammeaftalen om forbindelserne mellem Europa-Parlamentet og Kommissionen ([1]), særlig punkt 23-29 om internationale aftaler,

— der henviser til Rådets konklusioner af 22. maj 2018 om forhandling og indgåelse af EU's handelsaftaler (i det følgende benævnt Rådets konklusioner fra 2018), særlig punkt 3,

— der henviser til forretningsordenens artikel 117, stk. 6,

A. der henviser til, at Kommissionen i 2019 offentliggjorde den principielle aftale med en sammenfatning af forhandlingsresultaterne af handelsdelen af associeringsaftalen mellem EU og Mercosur; der henviser til, at Kommissionen i december 2024 meddelte, at den havde afsluttet forhandlingerne om aftalen mellem EU og Mercosur; der henviser til, at Kommissionen den 3. september 2025 fremlagde aftalen mellem EU og Mercosur som to parallelle retsakter, nemlig partnerskabsaftalen mellem EU og Mercosur (»EMPA«) og en interimsaftale om handel (»ITA«), og fremsatte sine forslag til Rådet om undertegnelse og indgåelse af EMPA; der henviser til, at EMPA er en blandet rammeaftale, som skal godkendes enstemmigt i Rådet, godkendes af Parlamentet og ratificeres af alle 27 medlemsstater, før den kan træde fuldt ud i kraft; der henviser til, at ITA kun omfatter de bestemmelser, der henhører under EU's enekompetence, og kun kræver kvalificeret flertal i Rådet og Parlamentets godkendelse for at træde i kraft;

B. der henviser til, at den mellemregionale rammeaftale om samarbejde fra 1995, som udgør grundlaget for forhandlingsdirektiverne fra 1999, i præamblen blev præsenteret som en »forberedende etape til forhandlingerne om en mellemregional associeringsaftale« og som et mål om at »forberede betingelserne for oprettelsen af en mellemregional associering«;

C. der henviser til, at forhandlingsdirektiverne fra 1999 gav bemyndigelse til forhandling af en associeringsaftale med Mercosur-landene, hvilket krævede enstemmighed i Rådet og ratificering i de nationale parlamenter; der henviser til, at hverken ITA's anvendelsesområde eller dens konsekvenser for medlemsstaternes vetoret kunne have været

([1]) EUT L 304 af 20.11.2010, s. 47, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2010/1120/oj.

forudset på det tidspunkt, hvor dette mandat blev udstedt og vedtaget; der henviser til, at Rådet bekræftede sin holdning i sine rådskonklusioner fra 2018 og anførte, at »[d]et er Rådet, der afgør, om der skal indledes forhandlinger på dette grundlag. Det er ligeledes Rådet, der fra sag til sag træffer afgørelse om opsplitning af handelsaftaler. Associeringsaftaler bør, afhængigt af deres indhold, være blandede. De aftaler, som der forhandles om i øjeblikket, f.eks. med Mexico, MERCOSUR og Chile, vil forblive blandede aftaler«; der henviser til, at handelsaftalen mellem EU og Mercosur, som der blev opnået principiel enighed om i juli 2019, også henviser til associeringsaftalen mellem EU og Mercosur; der henviser til, at en afvigelse fra forhandlingsdirektiverne fra 1999 og Rådets konklusioner fra 2018 vil kunne anses for at være uforenelig med EU-retten;

D. der henviser til, at de nationale parlamenter i forskellige medlemsstater allerede har tilkendegivet deres modstand mod ratificeringen af aftalen mellem EU og Mercosur ved at vedtage beslutninger herom; der henviser til, at en opdeling af aftalen mellem EU og Mercosur i to særskilte retsakter, nemlig EMPA og ITA, omgår de nationale parlamenters ret til at ratificere ITA; der henviser til, at det er vigtigt at sikre en effektiv høring af borgerne, Europa-Parlamentet, de nationale og regionale parlamenter, civilsamfundet og andre relevante interessenter i alle faser af processen for at sikre demokratisk ansvarlighed;

E. der henviser til, at der ved ITA's kapitel 21, artikel 21.4, litra b), og kapitel 1, artikel 1.3, litra k), indføres en nyligt udformet »udligningsmekanisme eller -klausul«, som giver en part mulighed for at søge kompensation, hvis en »foranstaltning, der anvendes af den anden part, annullerer eller i væsentlig grad forringer en fordel, som tilkommer den pågældende i henhold til de omfattede bestemmelser, på en måde, der påvirker samhandelen mellem parterne negativt, uanset om en sådan foranstaltning er i strid med bestemmelserne i denne aftale eller ej, medmindre andet udtrykkeligt er fastsat«; der henviser til, at denne mekanisme har til formål at kompensere for de økonomiske konsekvenser af en handelspartners lovgivning eller praksis, selv når disse ikke er i strid med aftalens bestemmelser; der henviser til, at det f.eks. i ITA's kapitel 21, artikel 21.20 og artikel 21.21, fastsættes, at en modforanstaltning først vil blive suspenderet, når den pågældende foranstaltning er blevet »trukket tilbage eller ændret for at bringe denne annullation eller væsentlige forringelse til ophør«; der henviser til, at denne mekanisme kan anvendes af Mercosur-landene til at presse EU til at afstå fra at vedtage eller håndhæve lovgivning og andre foranstaltninger vedrørende klima- og miljøbeskyttelse, fødevaresikkerhed eller forbud mod visse pesticider;

F. der henviser til, at den brasilianske regerings fortolkning af det tidsmæssige anvendelsesområde for bestemmelsen om udligning adskiller sig fra Kommissionens fortolkning, idet Brasilien mener, at den bør forlænges helt tilbage til 2019;

G. der henviser til, at denne klausul er mere vidtrækkende end de eksisterende klausuler i tidligere frihandelsaftaler indgået af EU og med hensyn til anvendelsesområde og indhold adskiller sig fra klausulen i den almindelige overenskomst om told og udenrigshandel (GATT) og i artikel 26, stk. 1, i WTO's tvistbilæggelsesforståelse; der henviser til, at den udligningsklausul, der er indeholdt i GATT, aldrig er blevet påberåbt over for lovgivning om bæredygtig udvikling, formodentlig fordi en sådan lovgivning ville være omfattet af den generelle undtagelsesklausul i artikel XX i GATT;

H. der henviser til, at Mercosur-landenes mulighed for at opnå kompensation for de handelsmæssige virkninger af EU's bæredygtighedsforanstaltninger kan tilskynde EU's fælleslovgivere til at afstå fra at vedtage sådanne foranstaltninger og lægge pres på Kommissionen for at trække gennemførelsen af den nuværende lovgivning tilbage, ændre den eller standse den; der henviser til, at mekanismen navnlig kan have indvirkning på lovgivning, der har til formål at bevare de rettigheder, der er beskyttet af chartret, og de traktatprincipper, som EU's retsorden hviler på;

I. der henviser til, at der er betydelige lovgivningsmæssige forskelle mellem EU og Mercosur-landene med hensyn til fødevareproduktion og sundheds- og veterinærstandarder; der henviser til, at aftalen mellem EU og Mercosur reducerer revisions- og kontrolforanstaltningerne for landbrugsimport fra Mercosur; der henviser til, at ITA's kapitel 6 om sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger omfatter flere foranstaltninger, der svækker de eksisterende kontrolmekanismer; der henviser til, at i henhold til ITA's artikel 6.12, stk. 2, kan sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger kun accepteres, hvis de er midlertidige og tages op til fornyet overvejelse »inden for en rimelig frist«; der henviser til, at anvendelsen af forsigtighedsprincippet i henhold til EU-retten ikke er betinget af et sådant krav;

J. der henviser til, at ITA's kapitel 18 om handel og bæredygtig udvikling begrænser anvendelsen af forsigtighedsprincippet, navnlig til situationer med »risiko for alvorlige miljøforringelser eller for sikkerheden og sundheden«; der henviser til, at disse restriktioner kan føre til en forringelse af sundheds-, forbruger- og miljøbeskyttelsen i EU; der henviser til, at de nuværende EU-foranstaltninger, der er tilladt i henhold til EU's forsigtighedsprincip, kan anfægtes ved et voldgiftspanel og begrunde kompensationer;

1. er bekymret over, at opdelingen af aftalen mellem EU og Mercosur i EMPA og ITA kan være uforenelig med artikel 218, stk. 2 og 4, i TEUF samt med princippet om kompetencetildeling, princippet om institutionel balance og princippet om loyalt samarbejde, der er nedfældet i artikel 4, stk. 3, og artikel 13, stk. 2, i TEU; er bekymret over, at Rådets forhandlingsretningslinjer muligvis ikke overholdes, og at dette kan påvirke afstemningsreglerne i Rådet og forhindre de nationale parlamenter i at få deres legitime indflydelse på aftalen;

2. er bekymret over, at den udligningsmekanisme, der er fastsat i aftalen mellem EU og Mercosur, i det mindste kan være uforenelig med artikel 11, 168, 169 og 191 i TEUF og artikel 35, 37 og 38 i chartret og kan true EU's evne til at opretholde autonomien i EU's retsorden;

3. er bekymret over, at EMPA og ITA kan bringe anvendelsen af forsigtighedsprincippet i fare, hvilket som minimum kan føre til uforenelighed med artikel 168, 169 og 191 i TEUF samt artikel 35, 37 og 38 i chartret; er også bekymret over, at forsigtighedsprincippet kan blive påvirket negativt af den beføjelse, som et voldgiftspanel har fået til at vurdere EU's anvendelse af forsigtighedsprincippet;

4. vedtager at indhente en udtalelse fra Domstolen i overensstemmelse med artikel 218, stk. 11, i TEUF om foreneligheden med traktaterne af den påtænkte aftale og EU's påtænkte indgåelse af EMPA og ITA og af den procedure, der er fulgt for at opnå denne indgåelse;

5. pålægger sin formand snarest at træffe de nødvendige foranstaltninger til at indhente Domstolens udtalelse og sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen til orientering.